УДК 811.111’367:003.086(045)
DOI https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-216-49

ПУНКТУАЦІЙНІ ТА СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ТЕКСТУ

PUNCTUATION AND SYNTACTIC PECULIARITIES OF AN ENGLISH INFORMATIONAL TEXT

Фока М. В.,
orcid.org/0000-0001-9172-4642
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри германських мов,
зарубіжної літератури та методик викладання
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Дацька Т. О.,
orcid.org/0000-0003-1603-753X
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германських мов,
зарубіжної літератури та методик викладання
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Стаття присвячена пунктуаційним та синтаксичним особливостям інформаційного тексту. За зразок такого типу тексту взято текст для читання міжнародного іспиту з англійської мови IELTS. Відзначено, що історично пунктуаційні знаки використовувалися для полегшення прочитання тексту вголос, проте з часом їхнє використання все більше визначалося логіко-синтаксичними зв’язками між словами в реченні.

Визначено, що особливості взаємозв’язку між використанням пунктуаційних правил та синтаксичними характеристиками інформаційного тексту полягають у їхньому взаємному доповненні: оскільки жорстких правил застосування пунктуаційних знаків в англійській мові небагато, знання синтаксичної будови речення допомагає користувачам англійської мови поділяти речення на смислові частини під час читання тексту та забезпечує його правильне розуміння.

Встановлено, що пунктуаційні особливості опрацьованого в статті тексту охоплюють використання оксфордської коми в реченнях з однорідними членами. Значним є використання дієприкметникових зворотів, які переважно не відділяються комами навіть у структурі довгих груп підмета із залежними словами, що є прикладом того, як пунктуаційні норми англійської мови відрізняються від української. В англійських реченнях проаналізованого тексту не вживається кома перед підрядними сполучниками, що відповідає традиційним нормам англійської мови. У структурі тексту переважають прості поширені речення, ускладнені зворотами та однорідними членами речення.

У результаті встановлення синтаксичних та пунктуаційних особливостей інформаційного тексту в статті обґрунтовується теза про те, що на просунутому рівні вивчення англійської мови необхідно приділяти особливу увагу синтаксичній будові речень, оскільки пунктуація не завжди забезпечує швидке декодування написаного тексту для україномовного читача. Особливо актуальним це є під час вивчення комунікативного курсу англійської мови чи академічної англійської мови на другому й третьому рівнях вищої освіти.

Ключові слова: синтаксис, пунктуація, текст для читання, міжнародний іспит IELTS, інформаційний текст, академічна англійська мова, комунікативний курс англійської мови.

The paper is concerned with the study of punctuation and syntactic specifics of the informational text. The IELTS exam text for reading has been taken as an example of this kind of text for analysis. It has been highlighted that

© Фока М. В., Дацька Т. О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

historically punctuation marks were used to facilitate reading written text aloud, but over time their use has been more and more determined by the logical and semantic relations among the words in a sentence.

It is claimed that the specifics of the relation between punctuation rules and syntactic peculiarities of the sentences can be described as mutually complementary: since there are few strict rules for the use of punctuation marks in the English language, it is precisely knowledge of the specifics of the syntactic structure of English sentences that helps learners of English divide the sentences into logical sense units while reading the text thus ensuring its comprehension.

It has been established that the punctuation features of the text analyzed in this paper include the use of the Oxford comma in sentences with homogeneous members. There is a significant number of participial phrases in the analyzed text, which are not separated by commas, even within long subject groups with dependent words. This may be considered an example of how English punctuation norms differ from Ukrainian. Commas in the analyzed text are not used before subordinate conjunctions, which is a norm in English. The text mostly consists of simple extended sentences with participial phrases and homogeneous members of the sentence.

As a result of establishing the syntactic and punctuation features of the informational text, the paper substantiates the idea that it is necessary to pay special attention to the syntactic structure of the sentences at the advanced stages of learning English, since punctuation will not always help the Ukrainian reader to decode the written text quickly. This is especially relevant when studying the Communicative Course of English or English for Academic Purposes at the second and third levels of higher education.

Key words: syntax, punctuation, text for reading, IELTS exam, informational text, English for Academic Purposes, Communicative Course of English.

Постановка проблеми. Високий рівень володіння англійською мовою асоціюється з високою точністю у використанні складних граматичних конструкцій та в продукуванні чітко організованих зв'язних текстів з логічними переходами між їхніми частинами та використанням відповідних сполучних елементів.

Продукування власного усного й писемного мовлення у студентів, що вивчають англійську мову, нерозривно пов'язане з тими типами текстів для читання, на основі яких частково пасивно формується синтаксична та пунктуаційна норми студента, що зрештою відображається в усній та писемній комунікації. Писемне мовлення потребує розмаїття та складності синтаксичних конструкцій, а також пунткуаційної точності в різноманітних жанрах, зокрема в есе та наукових доповідях. Користувачі англійської мови університетського та постуніверситетського рівнів переважно мають справу з інформаційними, нехудожніми текстами. Тексти такого типу, наприклад, можемо спостерігати в матеріалах міжнародного кваліфікаційного іспиту IELTS (IELTS Academic), що часто містить тексти, характерні для академічного / професійного середовища. Відповідно, саме в таких текстах виявлятимуться ті пунктуаційні та синтаксичні особливості, якими має володіти користувач англійської мови вищого рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання особливостей пунктуації в англійській мові у вітчизняній науковій школі переважно розглядалися в методичному аспекті. Роботи Н. Ковальчук [1; 2], Е. Палихати [3], В. Сидоренко [4] присвячені формуванню пунктуаційної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти. Різні аспекти формування пунктуаційної компетентності студентів вищих закладів освіти в процесі навчання англійської мови як іноземної висвітлювалися в роботах Т. Кібальнікової [5], Л. Рябих та М. Рябих [6]. Загальні питання пунктуації як частини лінгвістичних досліджень у різних аспектах дослідження англійської мови вивчалися такими науковцями, як Л. Островська [7], В. Сухомлин [8], Д. Крістал (D. Crystal) [9], Н. Лукман (N. Lukeman) [10]. Своєю чергою, специфіка пунктуації англійських інформаційних текстів і взаємозв'язок уживання пунктуаційних правил із синтаксичними особливостями цього типу текстів не отримали достатнього висвітлення та потребують більшої уваги з огляду на їхню поширеність на просунутих рівнях вивчення мови, зокрема під час опанування комунікативного курсу або академічної англійської мови на університетському рівні.

Мета дослідження – описати пунктуаційні та синтаксичні особливості інформаційного тексту на прикладі тексту для читання міжнародного іспиту з англійської мови IELTS.

Виклад основного матеріалу. Пунктуація є одним із засобів організації писемного мовлення, який сприяє правильному розумінню змісту тексту, що важливо під час сприйняття тексту і впливає на швидкість опрацювання інформації, наявної в тексті. Проте підходи та ставлення до важливості пунктуації в курсі вивчення англійської мови різняться. Так, закордонні мовознавці в цілому дотримуються думки про важливість вивчення пунктуаційних правил (Л. Трас (L. Truss) [11], Д. Крістал (D. Crystal) [9], Д. Воу (D. Waugh) [12], Д. Ґраддол (D. Graddol) [13], Ґ. Голл (G. Hall) [14], Е. Партридж (E. Partridge) [15; 16] і Ґ. Кінг (G. King) [17]). У вітчизняній же мовознавчій та методичній традиціях пунктуація, на нашу думку, не отримує достатньої уваги, а вивчення пунктуаційних правил не вважається першочерговим завданням. Незважаючи на те, що вітчизняні методисти й лінгвісти розглядають пунктуаційну грамотність як одну з важливих складових загальної мовленнєвої компетентності мовця (Н. Ковальчук [1; 2], С. Ніколаєва [18], А. Щигель [19]), на практиці її формування має епізодичний характер і відбувається переважно в межах навчання написання окремих жанрів письмових робіт, як-от листів чи есе, або в контексті опрацювання окремих граматичних тем, зокрема під час вивчення умовного способу. Тому пунктуаційна норма часто формується опосередковано (пасивно) в процесі виконання тестових завдань з читання. На просунутому рівні навчання мови основними текстами, з якими працюють здобувачі, є інформаційні тексти. Відтак доцільно проаналізувати синтаксичні та пунктуаційні особливості інформаційних текстів з метою визначення їхнього впливу на формування пунктуаційної норми.

Розглянемо особливості пунктуації як підрозділу писемного мовлення. Пунктуація служить для передачі інтонаційних і синтаксичних особливостей речень. Так, Ґ. Кінг стверджує, що поняття *пунктуація* вживають на позначення символів, які не належать до алфавіту й слугують для позначення інтонації і передачі смислових значень, що не можуть бути виражені в письмовому мовленні іншим способом, окрім використання спеціальних умовних позначень [17, с. 1]; а С. Караман зазначає, що пунктуація – це система правил, які використовуються для членування письмового мовлення на синтаксичні частини [20, с. 489].

Термін «пунктуація» можна розглядати в різних аспектах. Наприклад, дослідники визначають його як: «1) історично сформована в мові система правил про вживання розділових знаків, яка разом з орфографією становить правопис мови; 2) розстановка в тексті розділових знаків; 3) або ж те саме, що розділові знаки» [21, с. 502]. Окрім того, термін «пунктуація» вживається у двох основних значеннях: як система правил розстановки розділових знаків і як сукупність самих розділових знаків, що функціонують у писемному мовленні.

На відміну від вітчизняних лінгвістів, західноєвропейські дослідники не мають спільних або подібних поглядів на визначення явища «пунктуації». Ще донедавна її розглядали переважно як засіб передачі пауз і тональності в усному мовленні. Л. Блумфілд, який розвивав лінгвістику в 1930-х роках, вважав писемне мовлення засобом фіксації мови за допомогою візуальних знаків [22, с. 21]. Відповідно до його теорії, такі пунктуаційні знаки, як крапка (.), кома (,), крапка з комою (;) та двокрапка (:), позначають паузи різної тривалості, а знак оклику (!) і знак питання (?) сигналізують про зміну загальної тональності речення. Р. Скелтон також підкреслював, що пунктуація має слугувати засобом досягнення максимальної виразності письмової мови, призначеної для зачитування перед аудиторією [23, с. 12].

З іншого боку, немає повної відповідності між пунктуацією, інтонацією та синтаксичною структурою речення. Одне й те саме речення можна прочитати з різною інтонацією, а один інтонаційний зразок англійської мови може використовуватися для оформлення різних комунікативних типів речень. Наприклад, низхідна інтонація характерна як для розповідного, так і для спеціального питального речення.

З часом пунктуація виокремилася в окремий розділ, проте науковці продовжували досліджувати взаємозалежність письма та усного мовлення. Англійські мовознавці, хоча й визна-

вали прямий зв'язок між письмом і говорінням, не надавали пунктуації чітко визначеної ролі [24, с. 28].

Під впливом нових технологій і розвитку комунікації в суспільстві зросла значущість писемної мови, а отже, пунктуації стали приділяти більше уваги. З часом вона почала розглядатися як підсистема письмової мови, необхідна не лише для фонетично-інтонаційного оформлення усного мовлення, а й для смислового оформлення тексту, що відіграє важливу роль у сприйнятті та відтворенні написаного і сприяє розрізненню змісту речень.

Історія виникнення пунктуаційних знаків і правил їх застосування допомагає частково зрозуміти причини виникнення проблем із трактуванням ролі та функцій пунктуації в усному та письмовому мовленні. Первісно пунктуаційні знаки з'явилися для полегшення декламації написаного [25, с. 11]. Поява логіко-синтаксичного напрямку в теорії англійської пунктуації мала двоякий вплив на подальший розвиток пунктуаційної системи: з одного боку, знаки були впорядковані, а з іншого – окремі з них стали використовуватися надмірно. Особливо це стосувалося коми, яку застосовували одночасно для позначення логіки речення та для виділення частин тексту під час читання вголос. У результаті читання текстів не полегшилося, а навпаки – ускладнилося [26, с. 1050].

Протягом XX століття надмірне використання пунктуаційних знаків зменшилося, водночас точніше стали застосовуватися пунктуаційні норми. Було сформульовано правила, які визначали випадки, що вимагали використання того чи того пунктуаційного знака. Тенденція «послабленого» використання знаків зберігається і сьогодні, що впливає на процес вивчення англійської мови як іноземної. Особливо складно це проявляється у використанні коми: здобувачі освіти або відмовляються від її застосування, або керуються правилами рідної мови, які не завжди збігаються з нормами англійської.

Отже, до сьогодні пунктуацію англійської мови розглядають як засіб фонетичного та граматичного оформлення тексту. До того ж пунктуаційні знаки логічно поділяють текст на окремі частини та впливають на зміст речень. Те саме речення може набувати різного трактування залежно від того, як його розділено на частини. Хоча науковці зазначають, що інтонаційне забарвлення мовлення не завжди збігається з синтаксичними конструкціями, зрозуміло, що пунктуаційні знаки визначають логічність написаного тексту, тоді як інтонація забезпечує зрозумілість усного мовлення. Таким чином, пунктуація взаємопов'язана з фонетикою та граматикою і на них впливає.

У найзагальнішому вигляді призначення пунктуаційних знаків полягає у внесенні ясності в письмовий текст та полегшенні його читання й розуміння. Загалом можна стверджувати, що порівняно з українською мовою розділові знаки в англійській мові застосовуються рідше та менш систематично.

Основними пунктуаційними знаками, які використовуються в англійській мові, є крапка, двокрапка, крапка з комою, кома, дужки, знак оклику, знак питання, лапки, дефіс і тире, а також три крапки. Незважаючи на значну кількість пунктуаційних символів, найчастіше застосовуються перші чотири з них, що є універсальними та зустрічаються у всіх типах письмових текстів [25].

Пунктуація англійської мови має двосторонню функціональність. Це означає, що пунктуаційні знаки, як і будь-які символи загалом, сприяють кодуванню та декодуванню писемного мовлення та його значень. Загалом використання розділових знаків можна поділити на дві групи: обов'язкові та необов'язкові. Так, обов'язкове застосування пунктуаційних знаків зумовлене структурою речення, і певна частина речень у будь-якому тексті вимагатиме саме такого їхнього вживання. Наприклад, правила англійської мови передбачають постановку коми між двома частинами підрядного речення, якщо підрядний сполучник стоїть на початку речення, але не в його середині [27, с. 27]. Саме тому речення «I will go for a walk tomorrow if it doesn't rain» не потребує коми між його частинами, оскільки сполучник «if» знаходиться в середині

речення. Якщо ж частини поміняти місцями, сполучник опиниться на початку речення, і в цьому разі підрядну частину слід відокремити комою. Загалом уважається, що пунктуаційні правила англійської мови значною мірою є факультативними / необов'язковими, а отже, і розділові знаки, які не обов'язково ставити, застосовуються переважно для інтонаційного забарвлення тексту, а не для впливу на його логіку чи розуміння.

Отже, пунктуація англійської мови характеризується відносно вільним використанням розділових знаків, які одночасно передають інформацію про інтонаційне забарвлення речення і його смислове наповнення. Це особливо важливо при сприйнятті текстів нехудожнього стилю, зокрема інформаційних, де переважає використання обов'язкових розділових знаків. Таке застосування зумовлене необхідністю дотримання правил структурування речення відповідно до його типу (складносурядне або складнопідрядне), а також прагненням уникнути двозначності під час читання тексту.

Зв'язок пунктуації зі структурою речення відображено в описі речення, запропонованому І. Харитоновим, який зазначає, що на письмі реченням вважається слово або група слів, розташованих між першим словом, написаним з великої літери, та останнім словом, після якого ставиться крапка, знак оклику або знак питання. В усному мовленні згідно з цими знаками використовується відповідна інтонація [28, с. 91].

Речення за структурою поділяються на прості та складні. Серед простих речень виділяють одно- і двоскладові, повні та еліптичні, поширені й непоширені. Складні речення, своєю чергою, поділяються на складносурядні та складнопідрядні зі сполучниковим або безсполучниковим зв'язком. Крім того, існують так звані ускладнені (complicated) речення, які займають проміжну позицію між простим і складним. Їх можна вважати простими за структурою, але ускладненими завдяки предикативним конструкціям, як-от додаток, виражений інфінітивним комплексом або конструкцією *for-to* з інфінітивом тощо [28, с. 93]. Уточнюється, що за типом предикації речення бувають двоскладовими, тобто містять і підмет, і присудок, та односкладовими, побудованими навколо головного елемента, який не виконує функцій підмета або присудка. Односкладові речення поділяються на номінативні та інфінітивні [29, с. 121].

Текст, обраний у цій статті як зразок для визначення пунктуаційних та синтаксичних особливостей інформаційного типу тексту, узято з підручника для підготовки до складання міжнародного кваліфікаційного тесту IELTS [30, с. 41–42]. Такий вибір зумовлений тим, що тексти, які використовуються для складання цього іспиту, здебільшого є автентичними та інформаційними, призначеними для викладення фактів і передачі певної інформації, а не художніми чи розважальними. Для зручності всі речення було пронумеровано, і в аналізованому тексті налічується 39 речень. Речення були класифіковані за структурним параметром, на основі чого складено Таблицю 1, у якій відображено кількість речень різних структурних типів із зазначенням їхніх особливостей, що впливають або не впливають на постановку пунктуаційних знаків.

Описуючи синтаксичні особливості речень зазначеного тексту, не ставимо за мету вичерпно охопити всі випадки, а зосереджуємо увагу на тих моментах, які потенційно важливі для пунктуаційного оформлення речень і можуть містити розбіжності в пунктуаційному трактуванні англійською та українською мовами. Це, відповідно, може певною мірою впливати на розуміння та швидкість сприйняття тексту україномовним читачем.

Розглянемо тепер окремі специфічні синтаксичні риси речень та їхній взаємозв'язок із пунктуаційними знаками, що в них використовуються. Усі наведені нижче приклади взято з джерела «Cambridge IELTS 9» [30, с. 41–42].

Найбільша кількість речень в аналізованому тексті (14 речень, що становить 36%) належить до простих поширених речень із різними однорідними членами, а саме: підмети, додатки та присудки. Як приклад наведемо п'яте речення аналізованого тексту:

Таблиця 1

Структурні типи речень інформаційного тексту іспиту IELTS

№	Тип речення, його особливості	Абсолютний показник	Відносний показник, %
1	Просте поширене з однорідними членами речення	14	36
2	Просте поширене з дієприкметниковими зворотами	6	15,5
3	Складнопідрядне речення з підрядним означальним, що приєднане за допомогою сполучника *which*	6	15,5
4	Складнопідрядне речення з підрядним з'ясувальним, що приєднаний сполучником *that*	3	8
5	Просте поширене речення	2	5
6	Складнопідрядне речення з підрядним причини, що приєднане з допомогою сполучника *because*	2	5
7	Складнопідрядне речення з підрядним підмету та формальним підметом *it*	2	5
8	Складне речення з сурядним і підрядним зв'язком; підрядне означальне приєднане за допомогою сполучника *that*	1	2,5
9	Просте поширене речення зі вставними словами на початку	1	2,5
10	Складнопідрядне речення з підрядним мети, приєднаним до головного речення сполучником *so that*	1	2,5
11	Складносурядне речення, яке поєднує три простих речення з допомогою сполучників *so* та *but*	1	2,5
	Усього	39	100

Modern teaching practices, the organisation of desks in the classroom, poor classroom acoustics, and mechanical means of ventilation such as air-conditioning units all contribute to the number of children unable to comprehend the teacher's voice.

Це просте поширене речення з однорідними підметами, які відокремлюються комами. Особливістю є використання так званої *оксфордської коми* (***Oxford comma)*** перед сполучником ***and***. Хоча її застосування є необов'язковим, у цьому разі воно доцільне для уникнення двозначності, оскільки група підмета налічує загалом 22 слова. Крім того, у реченні міститься уточнення до одного з однорідних підметів – ***such as air-conditioning units***, яке не відокремлюється комами.

Десяте речення тексту також є простим поширеним і містить доволі довгу групу підмета з залежними словами – 16 слів, які поєднані між собою безсполучниково:

The effects of noise on the ability of children to learn effectively in typical classroom environments are now the subject of increasing concern.

Щодо використання сполучника ***and*** для поєднання однорідних членів речення, у тексті також зустрічаються приклади вживання оксфордської коми. Наприклад, шістнадцяте речення містить три поширених однорідних означення, між якими розставлено коми. Зауважимо, що останнє означення приєднується за допомогою сполучника ***and***, перед яким також використано кому.

According to Janzen, this affects the ability to understand and relate in typical ways to people, understand events and objects in the environment, and understand or respond to sensory stimuli.

Разом із тим аналізований текст містить речення з однорідними членами, у яких перед останнім елементом, приєднуваним за допомогою сполучника ***and***, кома не ставиться. До таких прикладів належать тринадцяте, п'ятнадцяте та тридцять сьоме речення:

The auditory function deficits in question include hearing impairment, autistic spectrum disorders (ASD) and attention deficit disorders (ADD/ADHD).

This disorder is characterised by interlinking problems with social imagination, social communication and social interaction.

The literature to date on noise in school rooms appears to focus on the effects on schoolchildren in general, their teachers and the hearing impaired.

Тож однорідні члени речень у цих прикладах здебільшого містять не більше одного означення, що, очевидно, пояснює відсутність оксфордської коми в них.

Аналогічно до української мови, прості поширені речення з двома однорідними елементами, поєднаними сполучником ***and***, комами не відокремлюються.

Autistic spectrum disorders often result in major difficulties in comprehending verbal information and speech processing.

Двадцять сьоме речення також є простим поширеним і містить два однорідні додатки, поєднані сполучником ***and***. Між додатками вжито вставне слово ***perhaps,*** яке не виділяється комами.

Strategies are needed to obtain the optimum classroom construction and perhaps a change in classroom culture and methods of teaching.

Шість речень (15,5 % від загального обсягу тексту) належать до простих поширених речень із дієприкметниковими зворотами. Зокрема, дев'ятнадцяте речення є простим поширеним і містить два дієприкметникові звороти у функції означень, які в англійській мові не виділяються комами. Водночас українською мовою ці звороти передавалися б підрядними означальними реченнями та потребували б відокремлення комами відповідно до правил української пунктуації.

Those experiencing these disorders often find sounds such as crowd noise and the noise generated by machinery painful and distressing.

У двадцять третьому реченні спостерігаємо подібний випадок. До того ж речення містить однорідні присудки, і оскільки перший присудок має додаток (**it**), до якого приєднано предикатив (**objective predicative**) ***difficult***, що, своєю чергою, має залежний поширений додаток ***to screen out unimportant information***, перед другим присудком поставлено кому, хоча присудки поєднані єднальним сполучником ***and***. Таке використання коми є нетиповим для української мови.

Children experiencing these disorders find it difficult to screen out unimportant information, and focus on everything in the environment rather than attending to a single activity.

Цікавим є двадцять восьме речення, яке за структурою є простим поширеним і містить вставні слова на початку (***In particular***), виділені комою. У реченні присутній дієприкметниковий зворот ***experiencing disabilities in the form of auditory function deficit***, який розташований між підметом і присудком і не відокремлюється комами. Цей зворот входить до складу групи підмета, що налічує 18 слів, становить досить довгу синтаксичну частину речення, частини якої при цьому не виділено жодною комою.

In particular, the effects of noisy classrooms and activities on those experiencing disabilities in the form of auditory function deficit need thorough investigation.

У чотирьох складнопідрядних реченнях із підрядними з'ясувальними, приєднаними за допомогою сполучника ***that***, кома перед сполучником не вживається, що відрізняється від практики української мови. В одному з таких речень присутня прикладка ***Nelson and Soli***, яка не виділяється комами. Однорідні додатки, поєднані сполучником ***and*** і порівняльним сполучником ***as… as***, також не відокремлюються комами.

Education researchers Nelson and Soli have also suggested that recent trends in learning often involve collaborative interaction of multiple minds and tools as much as individual possession of information.

Складнопідрядне речення з підрядним мети, приєднане до головного за допомогою сполучника *so that*, не відокремлюється комою.

Objective 3 of the New Zealand Disability Strategy is to 'Provide the Best Education for Disabled People' by improving education so that all children, youth learners and adult learners will have equal opportunities to learn and develop within their already existing local school.

Аналогічно, складнопідрядні речення з підрядними причини, приєднаними за допомогою сполучників ***because*** та ***as***, також не відокремлюються комами.

Відзначимо тридцять четверте речення, яке за структурою є складносурядним і поєднує три простих речення за допомогою сполучників ***so*** та ***but***, виділених комами. Особливістю цього речення є відокремлений додаток **(detached object)** на початку – ***For a successful education***, який виділено комою, оскільки така позиція не є типовою для звичного порядку слів у розповідному англійському реченні. Важливою для розуміння значення речення є кома перед сполучником ***so***, яка вказує на причинно-наслідковий характер цього сурядного сполучника. Це яскравий приклад того, як, на перший погляд, «неважлива» або «необов'язкова» пунктуація англійського речення є єдиною ознакою, що визначає тип зв'язків між простими реченнями в складносурядному.

For a successful education, the learning environment is vitally significant, so any effort to improve this is likely to be of great benefit to all children, but especially to those with auditory function disabilities.

Інші граматичні особливості речень аналізованого тексту, що привертають увагу, включають значну кількість (43 випадки) використання простих дієслівних присудків у різних видочасових формах активного стану та лише 9 випадків у пасивному стані. Складений іменний присудок присутній у 9 реченнях.

Висновки. Пунктуаційні та синтаксичні особливості аналізованого в цій статті зразка інформаційного тексту характеризуються певними специфічними рисами. Текст переважно складається з простих поширених речень, тоді як складнопідрядних та складносурядних речень, як можна було б очікувати для тексту такого типу й рівня, відносно небагато. Разом із тим помітною рисою є використання однорідних членів речення, при пунктуаційному оформленні яких часто застосовується оксфордська кома. У значній кількості речень зустрічаються дієприкметникові звороти, що ускладнюють структуру простого речення, а також довгі групи підмета із залежними словами. Логіка пунктуації в таких реченнях не збігається з правилами розстановки розділових знаків в українській мові. Тому для розуміння таких речень та швидкого їх сприйняття під час читання студентам важливо володіти знаннями про особливості синтаксичної будови англійського речення. Відтак значущість взаємозв'язку синтаксичних і пунктуаційних особливостей англійського речення не слід недооцінювати під час навчання англійської мови.

Перспективою подальших досліджень може стати розширення експериментальної бази таких текстів, дослідження синтаксису та пунктуації інших типів текстів, а також розробка практичних вправ для тренування пунктуаційних та синтаксичних особливостей інформаційних текстів на заняттях з академічної англійської мови та комунікативного курсу англійської мови на просунутому рівні вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ковальчук Н. П. Пунктуаційна грамотність як складова формування мовної особистості. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Психологія і педагогіка.* 2014. Вип. 29. С. 41–43.

2. Ковальчук Н. П. Складові пунктуаційної компетентності. *World Science.* 2016. № 1 (5). С. 21–25.

3. Палихата Е. Традиційна та інтерактивна методологія векторизації засвоєння синтаксично-пунктуаційних норм в умовах основної школи. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка.* 2022. Вип. 2. С. 67–73. DOI: https://doi.org/10.25128/2415-3605.22.2.8

4. Сидоренко В. Формування синтаксичної й пунктуаційної компетентностей учнів 8–9 класів засобами технології кооперативного навчання. *Українська мова і література в школі.* 2015. Вип. 2. С. 7–14.

5. Кібальнікова Т. В. Формування пунктуаційної компетентності студентів у процесі навчання англійської мови як фаху. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство).* 2019. Вип. 175. С. 822–825.

6. Рябих Л., Рябих М. A Guide to English Punctuation : Навчально-методичний посібник з англійської пунктуації для студентів факультетів іноземних мов. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2012. 55 с.

7. Островська Л. Функційно-комунікативне навантаження авторської пунктуації. *Закарпатські філологічні студії.* 2022. Вип. 2 (26). С. 44–50. DOI: https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.2.8

8. Сухомлин В. Смислове наповнення розділових знаків. *Закарпатські філологічні студії.* 2021. Вип. 2 (20). С. 54–58. DOI: https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.20.2.10

9. Crystal D. *Making a Point: The Pernickety Story of English Punctuation.* London : Profile Books, 2015. 378 p.

10. Lukeman N. A Dash of Style: the Art and Mastery of Punctuation. W. W. Norton & Company, 2007. 206 p.

11. Truss L. Eats, Shoots & Leaves: The Zero Tolerance Approach to Punctuation. London : Profile Books, 2003. 228 p.

12. Waugh D. Practical Approaches to Teaching Punctuation in the Primary School. *Literacy*. 1998. Vol. 32. № 2. P. 14–17.

13. Graddol D. The Future of English? London : The British Council, 1997. 64 p.

14. Hall G. Exporing English Language Teaching: Language in Action. London : Routledge, 2017. 327 p.

15. Partridge E. Notes on Punctuation. Oxford : Basil Blackwell, 1970. 288 p.

16. Partridge E. You Have a Point There. Oxford : Hamilton, 1955. 230 p.

17. King G. Improve your Punctuation. Glasgow : HarperCollins UK, 2009. 192 p.

18. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : посібник. Вид. 2-е, доп. і переробл. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2004. 360 с.

19. Щигель А. Ю. Англомовне академічне письмо та засвоєння правил пунктуації студентами. *Збірник наукових тез English for Specific Purposes*. Острог, 2013. С. 162–166.

20. Сучасна українська літературна мова / Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. та ін. К. : Літера, 2011. 560 с.

21. Українська мова : енциклопедія / Редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тарасенко та ін. К. : Укр. енцикл., 2000. 752 с.

22. Bloomfield L. *Language.* Chicago and London : University of Chicago Press, 1984. 564 p.

23. Skelton R. Modern English Punctuation. London : Sir Isaac Pitman & Sons, 1949. 240 p.

24. Mitchell B. A Guide to Old English. New Jersey : Wiley-Blackwell, 2011. 444 p.

25. Bredel U. *Interpunktion : Kurze Einführung in die Germanistische Linguistik.* Vol. 11. Heidelberg : Universitätsverlag Winter, 2011. 100 p.

26. The New Encyclopaedia Britannica: Macropaedia. Chicago, IL : Encyclopaedia Britannica, 1994. Vol. 29. 1051 p.

27. Trask R. L. The Penguin Guide to Punctuation. London : *Penguin* Books, 1999. 157 p.

28. Харитонов І. К. Теоретична граматика сучасної англійської мови : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2008. 352 с.

29. Гладуш Н. Ф. Теоретична граматика сучасної англійської мови в таблицях : навч. посібник. К. : ТОВ «ВТС Принт», 2012. 188 с.

30. Cambridge ESOL. Cambridge IELTS 9 : Student's Book with Answers : Authentic Examination Papers. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 176 p.

Дата першого надходження статті до видання: 25.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.02.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.04.2026